

Andreas Englisch, *HABEMUS PAPAM. VON JOHANNES PAUL II. ZU BENEDIKT XVI*, Wydawnictwo: C. Bertelsmann, München 2005, ss. 338.

Autor książki to czterdziestoletni Niemiec, z wykształcenia literaturoznawca i dziennikarz, żyjący od 1987 r. w Rzymie i zajmujący się relacjonowaniem do swojej ojczyzny wydarzeń związanych z pontyfikatem Jana Pawła II i Benedykta XVI. Ogromne doświadczenie w pracy dziennikarskiej, zdobyte poprzez towarzyszenie Janowi Pawłowi II w jego pielgrzymkach, spowodowało, że Andreas Englisch cieszy się dużą popularnością w Niemczech, czego dowodem było uznanie jednej z jego książek na temat papieża Polaka za książkę roku 2003.

Również książka pt. „Habemus Papam. Von Johannes Paul II. zu Benedikt XVI” skupia się przede wszystkim na Janie Pawle II, choć odnaleźć w niej można także zagadnienia związane z konklawe i wyborem Benedykta XVI, relacjami między obiema postaciami oraz przesłaniem, jakie skierował Benedykt XVI do świata w pierwszych miesiącach po elekcji 2005 r. Wydaje się, iż poszerzenie książki o te sprawy jest jak najbardziej właściwe i nie dlatego, że widać tu oczywistą ciągłość instytucjonalną, ale że to kontynuacja myśli i nauczania, choć niektóre akcenty w nich są z pewnością inaczej rozkładane.

Książka składa się z 39 rozdziałów. Nie są one jednakże ściśle ze sobą powiązane. Jest w nich mowa i o początku pontyfikatu (np. rozdz. 1 mówi o konklawe i wyborze na papieża, a rozdz. 3 o przesłaniu, jakie skierował Jan Paweł II na początku swojego urzędowania: „Nie lękajcie się”), i o dokonaniach papieża (w tym o obaleniu bloku sowieckiego «rozdz. 5», podróżach apostolskich «rozdz. 7-10», rządach wewnątrzkościelnych «np. rozdz. 21»), i o odchodzeniu do Domu Ojca «rozdz. 23-26»). Ale w książce spotkać też można np.: „tajemnice” Watykanu (rozdz. 23), sposób wybierania papieża (zob. rozdz. 27), co najbardziej interesuje dziennikarzy akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej (zob. rozdz. 14). Obok treści typowo dokumentalnych znajdują się także fragmenty fabularne, a nawet własne spostrzeżenia i oceny (np. w kwestii zamachu na Ojca Świętego czy wyboru na Stolicę Apostolską kandydata pochodzącego z Afryki), co też podnosi wartość książki, choć niewątpliwie zakłada pewną już wiedzę u czytelnika. Ostatnich 10 rozdziałów to próba spojrzenia na postać i pontyfikat Benedykta XVI przez pryzmat Jana Pawła II i próba skonfrontowania tych dwóch mężów stanu (o wzajemnych powiązaniach i relacjach Jana Pawła II i kard. J. Razingera jest także wzmianka w pierwszych rozdziałach książki).

Trzeba przyznać, iż Autor z wielką starannością i rzetelnością przedstawił pontyfikat Jana Pawła II, jednak w książce zabrakło szerszego odniesienia się

do niektórych spraw z tego okresu. Niewątpliwie taką kwestią, znamionującą rządę tego papieża, a marginesowo przedstawianą przez Autora, jest chociażby troska papieża o pokój na świecie, propagowanie spraw kanonizacyjnych czy szafowanie sakramentami świętymi i życie modlitwą. Z drugiej jednak strony wydaje się, że nie sposób w jednej książce zamknąć tak bogatą osobowość i działalność Jana Pawła II. Należało jednakże we wstępie zasygnalizować, jakie kryteria zostały wzięte pod uwagę przy opracowaniu książki. Inną sprawą, którą należy poddać pod dyskusję, jest pominięcie przez Autora odniesień do życia Jana Pawła II sprzed 1978 r., a przecież trudno jest bez tego wyjaśnić chociażby stosunek Karola Wojtyły do komunizmu i udział jego w obaleniu żelaznej kurtyny. Pomocną kwestią byłoby także zamieszczenie w opracowaniu literatury przedmiotu oraz wstępu i zakończenia.

Mimo tych miejsc dyskusyjnych należy stwierdzić, iż książka Andreeasa Engelscha pt. „Habemus Papam. Von Johannes Paul II. zu Benedikt XVI” jest lekturą niezwykle pomocną w poznaniu i przybliżeniu pontyfikatu Jana Pawła II. Pozycja ta zapewne zachęci czytelników do przemyślenia i ponownego – być może – odkrycia zasad religijno-moralnych, jakimi kierował się w swoim życiu i posługiwaniu Jan Paweł II. Dokonana w publikacji wnikliwa analiza rozlicznych działań Jana Pawła II stanowi kolejny niezwykle cenny wkład naukowy w dziedzinie opracowania dziejów Jana Pawła II i przyczynek do dyskusji o wpływie tego pontyfikatu na życie nie tylko katolicyzmu, ale całego świata.

Ks. Wojciech Guzewicz